Dzieje wsi Charcibałda

Autor: Halina Karaś

{smoothgallery image=F8753.jpg&title=Dom rodzinny Olendrów - potomków założyciela wsi&caption=Dom rodzinny Olendrów - potomków założyciela wsi}Nazwa wsi Charcibałda występowała w przeszłości w kilku wariantach, np. starszą nazwę Charecobałd podał Oskar Kolberg w swojej książce Mazowsze, cz. IV. Mazowsze Stare. Kurpie. Spotyka się również do dziś nazwę w postaci Charciabałda, którą w zapisie Charcia bałda przytacza Słownik geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich z 1880 roku. Swój początek wieś zawdzięcza prawdopodobnie założycielom z Prus (z terenu Mazur), podobnie jak i inne miejscowości w północnej części Kurpiów, jak: Leman, Warmiak, Pruskołęka. Etymologicznie jest to nazwa, którą objaśnia się dwojako. Określa się więc ją jako nazwę złożoną z pierwszym członem charci- (od chart), drugim natomiast od bałtyckiego (tu pruskiego) *bald- 'błoto'. Druga hipoteza uznaje ją za nazwę pochodzenia niemieckiego (śrniem. Baude ‘buda’). Wyraz bałda w znaczeniu ‘dom’ był znany w gwarze kurpiowskiej. Przytoczył go A. Zakrzewski w czasopiśmie „Wisła” w 1887 roku (s. 152). Wieś – podobnie jak i szereg innych miejscowości na Kurpiach – ma stosunkowo niedługą historię, gdyż pochodzi z końca XVIII wieku z czasów intensywnej kolonizacji Puszczy Zielonej (Myszynieckiej). Warto w tym miejscu przypomnieć, że pierwszą misję jezuicką założono w Myszyńcu na mocy przywileju Jana Kazimierza z 1654 roku. Miejscowość założył w 1782 r., na mocy nadania gruntów niejakiemu Olendrowi, starosta ostrołęcki Antoni Małachowski. Do miejscowości tej dochodziła kolej wąskotorowa, wybudowana w 1915 roku, która łączyła również takie miejscowości jak: Myszyniec, Spychowo, Kolno, Łomża, Kadzidło, Ostrołęka. W latach 70. XX wieku ją zdemontowano, ale do dziś pozostały po niej utwardzone nasypy.W 1827 roku, a więc 45 lat po jej założeniu, wieś liczyła 11 domów i 63 mieszkańców, zaś pod koniec XIX wieku było już 31 domów i 227 mieszkańców. Wieś zajmowała wówczas obszar 392 morgów (równowartość ha), należała do gminy Wach, powiatu ostrołęckiego, a do parafii rzymskokatolickiej w Myszyńcu.Wieś powiększała swój obszar w XX wieku (dziś liczy 2644 ha), ale liczba mieszkańców zmalała do 207 osób w 2008 roku. Źródła:

http://www.wikipedia.org.pl,

Henryk Friedrich, Gwara kurpiowska. Fonetyka, Warszawa 1955.

Ludwik Krzywicki, Artykuły i Rozprawy. Tom 6. Kurpie. Nazwy miejscowe Polski. Historia. Pochodzenie. Zmiany, pod red. K. Rymuta, t. II, Kraków 1997, s. 22. Słownik geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich, Warszawa 1880, t. I, s. 543. Zdjęcia: udostępnione przez Mieczysława Olendra.